

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Tomáše Lisa a soudkyň JUDr. Marie Rudolfové a JUDr. Marie Korbelové ve věci

žalobkyně: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, IČO 41197518**
sídlem Orlická 2020/4, 130 00 Praha 3

proti

žalované:

████████████████████, narozená ████████████████████

bytem

██

zastoupená advokátem JUDr. Zdeňkem Kratochvílem

sídlem Královský Vršek 4762/25, 586 01 Jihlava

o zaplacení částky 140 366 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 10. 1. 2023, č. j. 6 C 95/2022-97,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Jindřichově Hradci (dále jen „soud prvního stupně“) napadeným rozsudkem (výrok I.) žalované uložil zaplatit žalobkyni částku 140 366 Kč s úrokem z prodlení (dále jen „předmětná

Shodu s prvopisem potvrzuje Zdeňka Boušková.

částka“). Žalované dále uložil zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 9 748 Kč (výrok II.).

2. Soud prvního stupně rozhodoval o žalobě, kterou se žalobkyně na žalované domáhala zaplacení předmětné částky. Žalobkyně tvrdila, že dne 28.3.2019 došlo v restauraci žalované k závažnému pracovnímu úrazu zaměstnance žalované (dále jen „poškozený“). K pracovnímu úrazu došlo tak, že poškozený vypil ze sklenice odstavené na baru tekutinu, o které se domníval, že je určena k pití. V této sklenici se však nacházel mycí prostředek (Orkán Profi Univerzál), který poškozenému způsobil poranění spočívající v poleptání dutiny ústní, jícnu a žaludku. Léčba poškozeného si vyžádala hospitalizaci a následné dlouhodobé léčení. Sklenici s popsanou chemikálií na bar odstavila (dále jen „učnice“) v rámci výkonu praktického vyučování v oboru kuchař – číšník. Učnice vykonávala odborný výcvik v restauraci žalované na základě smlouvy (O zajištění praktického vyučování – odborného výcviku). Žalobkyně uhradila v souvislosti s léčbou poškozeného za poskytnuté zdravotní služby zdravotnickým zařízením částku 155 963 Kč. Žalobkyně dovodila, že k popsánému pracovnímu úrazu poškozeného došlo v důsledku porušení právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci. Dále došla k závěru, že učnice nenese přímo odpovědnost za náhradu nákladů léčení poškozeného. Odkázala na § 2914 věta první zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen „o. z.“) s tím, že povinnost nahradit náklady spojené s léčbou poškozeného (§ 55 zák. č. 48/1997 Sb. – dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“) má žalovaná. Žalobkyně dále posoudila míru spoluzavinění poškozeného na vzniku pracovního úrazu. Shledala jej ve výši 10 %. Proto ponížila částku, kterou vynaložila na úhradu zdravotních služeb (155 963 Kč) o 10 % (na předmětnou částku).
3. Ve skutkové rovině soud prvního stupně došel k závěru, že jednání učnice spočívalo v tom, že dne 28. 3. 2019 jako obsluha v restauraci (žalované) během výkonu praktického vyučování v oboru kuchař – číšník, který studovala na , odlila do sklenice o objemu 0,3 l mycí prostředek Orkán Profi Univerzál z barelu, který se nacházel ve skladu. Ten byl označen, že obsahuje hydroxid sodný, který může způsobit těžké poleptání na kůži či poškození očí. Aniž se přesvědčila, jaká tekutina se v barelu nachází, část čistícího prostředku odlila do myčky na nádobí nacházející se v prostoru baru s tím, že následně jej (zbytek čistícího prostředku ve sklenici) použije na mytí nádobí. Na tuto skutečnost ovšem nikoho neupozornila. Tak došlo k tomu, že výše uvedeného dne v odpoledních hodinách (kolem 14:15 hodin) v restauraci zaměstnaný poškozený (číšník) v domnění, že ve sklenici je nápoj, který obvykle pije, se ze sklenice napil. Tím si způsobil poranění spočívající v poleptání dutiny ústní, jícnu a žaludku s následnou hospitalizací a dlouhodobým léčením (trvalé následky v podobě problémů s přijímáním stravy). Učnice tímto způsobem poškozenému způsobila (nemajetkovou) újmu (zavinění ve formě nevědomé nedbalosti). Šlo přitom (v podstatě) o (hostinskou) činnost žalované, při které použila učnici. V souvislosti s újmou na zdraví poškozeného (její léčbou) žalobkyně zaplatila náklady za hrazené zdravotní služby zdravotnickým zařízením (celkem 155 963 Kč). Přes výzvu žalovaná tuto částku žalobkyni nezaplatila. Žalobkyně náhradu nákladů za hrazené zdravotní služby spojené s léčbou poškozeného snížila o 10 % (na předmětnou částku). Zohlednila neopatrnost (lehkovážnost) poškozeného při pití ze sklenice, která může být přičítána právě poškozenému.
4. V právní rovině soud prvního stupně odkázal na § 1 a § 2 odst. 1, 2 zák. č. 551/1991 Sb. (o Všeobecné a zdravotní pojišťovně České republiky). Uvedl, že se jedná o zákonem řízenou právnickou osobu, která (mimo jiné) provádí platby za poskytované zdravotní služby hrazené z veřejného zdravotního pojištění (§ 5 písm. a) zákona o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky). Dále postupoval podle § 2 odst. 1 písm. a), § 3 odst. 1 písm. a) a § 55 odst. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění. Dovodil, že předmětný nárok žalobkyně není nárokem na náhradu škody (podle o. z.). Jde o samostatný nárok žalobkyně na náhradu vynaložených nákladů

na zdravotní péči (při splnění zákonem stanovených předpokladů). Zde odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu ČR (rozhodnutí ve věcech sp. zn. Cdo 279/2001, 33 Cdo 1826/1999). Dále dovodil, že zaviněným jednáním byly porušena povinnost stanovená zákonem (nezasahovat do integrity poškozeného - § 93 odst. 1 a § 91 o. z.). Učnice tedy výše popsaným způsobem zasáhla do absolutního práva poškozeného na zdraví. Tím došlo k založení obecné odpovědnosti za škodu vzniklou porušením zákona (§ 2910 o. z.). Popsané jednání učnice porušující právní povinnost bylo v příčinné souvislosti se vzniklou újmou na zdraví poškozeného. Dále soud prvního stupně odkázal na § 135 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb. (dále jen „o. s. ř.“). Poukázal na to, že je vázán rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 21. 5. 2020, č. j. [REDAKCE] (ve spojení s usnesením odvolacího soudu ze dne 20.1.2021, č.j. [REDAKCE]), kterým byla učnice shledána vinou z výše uvedeného jednání, čímž spáchala provinění těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 trestního zákoníku. Zde soud prvního stupně odkázal na dostupnou judikaturu (26 Odo 407/2006, Cz 491/53, Cpj 35/78). Dále soud prvního stupně postupoval podle § 2914 o. z. S ohledem na povahu praktického vyučování, které zahrnovalo i odborný výcvik na pracovišti (v restauraci žalované), došel k závěru, že učnici lze považovat za pomocníci (v rámci hostinské činnosti) žalované. Poukázal na to, že se jednalo o činnost vykonávanou učnicí v rámci tzv. subordinace (ve vztahu k žalované), byť nešlo o vztah zaměstnavatele a zaměstnance. Zde poukázal na § 65 odst. 3 zák. č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a § 13 odst. 5 vyhl. č. 13/2005 Sb. Protože učnice jednala v pozici pomocnice žalované, tak za škodu takto způsobenou odpovídá žalovaná. Z těchto důvodů soud prvního stupně dovodil, že žalovaná je v této věci (pasivně) věcně legitimovaná. Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 28 Cdo 2231/2010. Výše popsané jednání učnice (mytí nádobí v myčce) posoudil soud prvního stupně jako činnost, která spadala do působnosti žalované při provozování hostinské činnosti. Již popsaná činnost učnice je ve vnitřním (účelovém) vztahu k činnosti žalované. Zde opět odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 28 Cdo 2231/2010. Jde totiž o jednání, která má místní, časový i věcný vztah k plnění úkolů učnice v rámci činnosti žalované. Obsluha, sklizení nádobí i obsluha myčky činnosti žalované odpovídá. Popsaným jednáním učnice nesledovala svůj osobní (jiný) zájem. Jednala ve prospěch žalované. Zde odkázal soud prvního stupně na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 25 Cdo 2777/2004. Z těchto důvodů soud prvního stupně dovodil, že se nejedná o tzv. excés učnice (vybočení z činnosti žalované). Naopak šlo o činnost zakládající přičitatelnost způsobené škody (újmy) přímo žalované. S přihlédnutím k § 55 odst. 1 zákona o veřejném zdravotním pojištění zohlednil právo žalobkyně na náhradu nákladů za hrazené zdravotní služby v předmětné částce. Zde odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 25 Cdo 670/2005. Učnice (přímý škůdce) zaviněně způsobila újmu na zdraví poškozeného v souvislosti s činností vykonávanou pro žalovanou, která má proto povinnost k náhradě nákladů zdravotní pojišťovny v souladu s citovaným ustanovením. Pro úplnost soud prvního stupně doplnil, že § 2914 o. z. ukládá nadřízenému (žalované) nahradit újmu způsobenou pomocníkem (zde učnicí) bez ohledu na vlastní zavinění. Této odpovědnosti se nemůže zprostit poukazem na to, že pomocníka řádně vybrala, dala mu řádné pokyny a náležitě ho kontrolovala. Soud prvního stupně dále postupoval podle § 2918 o. z. Poškozený musel vědět, že sklenici (0,3 l) nenaléval sám. Přesto se z ní napil. Jednal tedy lehkomyšlně (mimo rámec běžné neopatrnosti). Soud prvního stupně toto jednání poškozeného (spoluúčast na vzniku škody) vyčíslil na 10 % (v souladu se žalobkyní). Pro úplnost doplnil, že metabolity psychotropní látky (pervitinu) zjištěné v těle poškozeného na jeho schopnost rozpoznat hrozící nebezpečí neměly vliv. Nebyl tedy důvod pro (další, širší) aplikaci zmíněného ustanovení (vyšší spoluúčast poškozeného na vzniku škody). V návaznosti na tento závěr tedy je oprávněné snížení nároku žalobkyně na náhradu nákladů spojených se zdravotnickými službami poskytnutými poškozenému právě o 10 %. Soud prvního stupně žalobkyni přiznal i úrok z prodlení (§ 1958 odst. 2 o. z., § 1959 písm. e) o. z.). Žalobkyně učinila výzvu k zaplacení nákladů spojených s léčbou poškozeného. Výzva došla žalované dne 27. 8. 2021. Stanovená lhůta k zaplacení (15 dnů) uplynula 13. 9. 2021 (§ 605 odst. 1 o. z. a § 607 o. z.). Protože k zaplacení ze strany žalované nedošlo, tak s přihlédnutím k § 1968 o. z. a

§ 1970 o. z. má žalovaná povinnost hradit úrok z prodlení (ve výši stanovené § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. – od 14. 9. 2021 do zaplacení). O náhradě nákladů řízení soud prvního stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobkyně byla ve věci plně úspěšná. Proto jí přiznal všechny účelně vynaložené náklady řízení. Pro stručnost odvolací soud odkazuje na (i v této části pečlivě vypracované) odůvodnění napadeného rozsudku.

5. Proti tomuto rozsudku se (v plném rozsahu) odvolala žalovaná. V odvolání (primárně) zpochybňuje právní závěry soudu prvního stupně. Nesouhlasí s aplikací (výkladem) § 2914 o. z. soudem prvního stupně. Dovojuje, že § 55 zákona o veřejném zdravotním pojištění představuje zvláštní ustanovení ve vztahu k ustanovením o. z. o náhradě škody. Zakládá specifické právo žalobkyně požadovat od třetích osob náhradu škody spočívající v nákladech na poskytnuté služby hrazené ze zdravotního pojištění, které vznikly v důsledku jejich zaviněného protiprávního jednání vůči pojištěncům zdravotní pojišťovny. Jednáním učnice vznikla škoda zaměstnanci žalované. Nesouhlasí s extenzivním výkladem uvedeného ustanovení ve vztahu k § 55 zákona o veřejném zdravotním pojištění. Má za to, že (sporný) nárok žalobkyně vznikl vůči učnici. Soud prvního stupně jej nesprávně rozšířil i na žalovanou. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věcech sp. zn. 28 Cdo 2231/2010 a 25 Cdo 277/2004 dopadají na § 420 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb. (dále jen „obč. zák.“). Tuto judikaturu nelze aplikovat ve vztahu k § 2914 o. z. Namítá, že vztah mezi studentem a školou je zvláštním vztahem (dobrovolnost středního vzdělávání). Nejedná se o vztah podřízenosti a nadřízenosti. Učnice neměla se žalovanou smluvní vztah. Neměla vůči žalované žádnou povinnost. Dovojuje, že učnice odpovídá žalované za škodu podle § 391 zák. č. 262/2006 Sb. (zákoník práce). Protože student odpovídá neomezeně za škodu, kterou způsobil i vůči osobě, u které vykonává praktické vyučování, neshledává žalovaná právní důvod, proč by neměl odpovídat za škodu podle § 55 zák. o veřejném zdravotním pojištění. Odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci sp. zn. 21 Cdo 3845/2019. Namítá, že se nedopustila protiprávního jednání, které by (na základě příčinné souvislosti) zakládalo nárok žalobkyně na úhradu předmětné částky. Alternativně žalovaná namítla, že rozsah spoluúčasti poškozeného stanovený ve výši 10 % je nedostatečný. Klade otázku, proč se poškozený napil ze sklenice, do které si nenalil sám nápoj. Poukazuje na to, že uvedený (čisticí) prostředek do sklenice nalila učnice. To, že se poškozený napil ze sklenice, do které si nic nenalil, posoudila jako rizikové (nestandardní) jednání. Má být adekvátně zohledněno. V této souvislosti poukázala na rozsudek soudu prvního stupně ze dne 19. 4. 2023 ve věci sp. zn. 6 C 113/2020. Zdůraznila, že soud prvního stupně ve výše uvedeném řízení (rozsudku) došel k závěru, že popsané jednání poškozeného se podílelo na vzniku škody (újmou na zdraví) z 25 %. Další (alternativní) námitka žalované spočívala v tom, že jednání učnice jí nelze připisovat, neboť šlo o exces. Učnice neobdržela od žalované (jiné osoby) pokyn (písemný, ústní), že jejím úkolem je úklid, praní a mytí (obsluha myčky). Myčka se nachází v kuchyni, kam učnice neměla vstupovat (měla to zakázané). Jednání učnice tedy nebylo v zájmu žalované. Bylo založeno na subjektivní motivaci učnice (vybočovalo z pozice studentky a výkonu odborného výcviku). Žalovaná proto navrhla změnu napadeného rozsudku a zamítnutí žaloby.
6. Žalobkyně považovala napadený rozsudek za věcně správný a navrhla jeho potvrzení. Žádala přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení.
7. Odvolání bylo podáno osobou oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), je přípustné (§ 202 odst. 2 o. s. ř.) a bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 věta první o. s. ř.). Odvolací soud odvolání projednal a napadený rozsudek přezkoumal podle § 212 o. s. ř. a § 212a o. s. ř.
8. Odvolání není důvodné.
9. Ve skutkové rovině odvolací soud plně odkazuje na zjištění soudu prvního stupně, která mají oporu v obsahu spisu (provedeném dokazování). Proti skutkovým zjištěním soudu prvního stupně ostatně odvolací námitky (v podstatě) nesměřují. V průběhu odvolacího řízení skutková zjištění nedoznala změn. Odvolací soud sice provedl důkaz rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 19.4.2023 ve věci sp. zn. 6 C 113/2020, který předložila žalovaná, ale (s ohledem na níže uvedené

právní závěry) tento listinný důkaz pro rozhodnutí odvolacího soudu neměl podstatný (zásadní) význam. Pro úplnost je třeba dodat, že ve výše uvedené věci vystupoval jako žalobce [redacted] (poškozený). Žalovanou byla [redacted]. Předmětem řízení byly nároky na náhradu újmy na zdraví poškozeného (náklady na znalecký posudek). Skutkový základ sporu byl obdobný jako v této věci (výše popsané poškození zdraví poškozeného v důsledku již uvedeného jednání učnice). Soud prvního stupně v této věci došel k závěru, že poškozený jednal lehkomyšlně a za úraz (újmu na zdraví) odpovídá z 25 %.

10. Rovněž v právní rovině odvolací soud plně souhlasí se závěry, které učinil soud prvního stupně. Proto na tyto závěry odvolací soud plně odkazuje. S ohledem na odvolací námitky odvolací soud považuje za vhodné doplnit následující.
11. Podle § 55 odst. 1 věta první zák. o veřejném zdravotním pojištění příslušná zdravotní pojišťovna má vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na hrazené zdravotní služby, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci.
12. Citované ustanovení zakládá zvláštní (specifický) nárok zdravotní pojišťovny (zde žalobkyně) na náhradu nákladů vynaložených na zdravotní péči o pojištěnce zdravotní pojišťovny. V této věci bylo třeba (primárně) posoudit, zda lze přičítat k tíži žalované výše popsané jednání učnice. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že učnice vystupovala v pozici pomocnice žalované. Výkon praxe v restauraci žalované v rámci studia učnice (obor kuchař – číšník) svou povahou (s přihlédnutím k § 65 odst. 3 školského zákona, § 13 odst. 5 vyhl. č. 13/2005 Sb. i smlouvě ze dne 4. 9. 2018 [redacted] včetně přílohy č. [redacted] ze dne 6. 2. 2019) vede k závěru, že učnice byla v pozici pomocnice žalované. Z obsahu uvedené smlouvy vyplývá, že odborný výcvik (praxe) byl uskutečňován pod vedením osob zajištěných žalovanou. Mezi žalovanou a učnicí šlo o vztah nadřízenosti a podřízenosti. Současně platí, že praxe (pracovní činnost) učnice byla vykonávána v rámci podnikatelské (hostinské) činnosti žalované (v jejím zájmu). Soud prvního stupně příléhavě odkázal i na judikaturu, kterou lze aplikovat i při výkladu § 2914 o. z. (nejen ve vztahu k § 420 odst. 2 obč. zák.). Proto lze odkázat na právní závěry Nejvyššího soudu ČR v rozsudku ze dne 18. 5. 2006 ve věci sp. zn. 25 Cdo 670/2005 (R 49/2007). Výše popsané jednání učnice (použití zmíněného čistícího prostředku při obsluze myčky) odpovídá povaze hostinské činnosti žalované i odborné praxi vykonávané učnicí na pracovišti (v restauraci žalované). Nejedná se tedy o exces učnice, v důsledku kterého by její jednání nebylo možné přičítat k tíži žalované. I v tomto směru jsou závěry soudu prvního stupně správné. Odvolací soud souhlasí i se závěrem soudu prvního stupně (žalobkyně), že spoluúčast poškozeného na vzniku újmy na zdraví odpovídá 10 % (§ 2918 o. z.). Jeho jednání lze označit za neopatrné. Na druhou stranu je však nutné přihlédnout k tomu, že učnice nalila čistící prostředek do sklenice, která byla určena pro nápoje na pití. To, že sklenice obsahuje nebezpečný přípravek, nebylo zjevné (patrné). Dále je třeba přihlédnout k tomu, že sklenice byla umístěna na baru (v restauraci), což zvýšilo riziko požití nebezpečné látky ve sklenici. Odvolací soud tedy neakceptoval námitku žalované, že spoluúčast poškozeného je vyšší (závěr soudu prvního stupně z výše uvedeného rozsudku ve věci sp. zn. 6 C 113/2020 odvolací soud nesdílí). Z výše uvedeného vyplývá, že (skutkové i právní) závěry soudu prvního stupně jsou správné. Odvolací námitky nejsou důvodné. Soud prvního stupně správně rozhodl i o povinnosti žalované hradit úroky za prodlení a nahradit žalobkyni účelně vynaložené náklady řízení.
13. S ohledem na výše uvedené skutečnosti odvolací soud postupoval podle § 219 o. s. ř. a věcně správný rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.
14. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobkyně byla v rámci odvolacího řízení plně úspěšná. Účelně vynaložené náklady řízení představuje jedna paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 1 odst. 3 písm. c), § 2 odst. 3 vyhl. č. 254/2015 Sb.).
15. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR jsou dostupná na jeho webových stránkách (www.nsoud.cz).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR v Brně u Okresního soudu v Jindřichově Hradci, avšak jen za podmínek stanovených § 237 o. s. ř.

České Budějovice 21. července 2023

Mgr. Tomáš Lis v. r.
předseda senátu